

Gemeente Heerde

Heerde natuurlijk

Biodiversiteitsagenda 2025-2028

→ www.heerde.nl

Maart 2025

Gemeente Heerde

Dit rapport is tot stand gekomen met medewerking van adviesbureau Eelerwoude

en enkele inwoners uit de gemeente

Inhoud

1	Van plan op hoofdlijnen naar concrete activiteiten.....	4
2	Wat gaan we doen	5
2.1	Groen doen	6
	Wensbeeld	6
	Uitvoering	6
2.2	Groen voorschrijven	7
	Wensbeeld	7
	Uitvoering	7
2.3	Groen beleven	9
	Wensbeeld	9
2.4	Communicatie.....	11
2.5	Personeel	11
	Bijlage 1 Ideeënlijst	12
	Bijlage 2 Organisaties die bijgedragen hebben aan biodiversiteitsagenda	15

1 Van plan op hoofdlijnen naar concrete activiteiten

Met het biodiversiteitsplan en deze biodiversiteitsagenda voor de komende vier jaar, gaan we op zowel de korte als de lange termijn werken aan het verbeteren en versterken van de biodiversiteit in onze gemeente. In het biodiversiteitsplan schetst onze raad de kaders op de lange termijn. In deze uitwerking vind je terug aan welke opdrachten het college van burgemeester en wethouders de komende vier jaar gaat werken om deze kaders te realiseren.

Bij het opstellen van de biodiversiteitsagenda hebben we ideeën verzameld, die bijdragen aan het verbeteren van de biodiversiteit in de gemeente Heerde. Deze lijst met ideeën heeft als basis gediend voor de uitwerking. De lijst is terug te vinden in bijlage 1. Een groot aantal vrijwilligersorganisaties hebben hieraan bijgedragen. In bijlage 2 ziet u welke organisaties.

Om ons steentje bij te dragen aan het behoud en het verbeteren van de biodiversiteit in Heerde, hebben we onszelf in het biodiversiteitsplan als gemeente vijf hoofdambities gesteld. Dit zijn:

- We streven ernaar dat iedere dorpskern voldoet aan de 3-30-300 regel in 2050 (3-30-300)
- We streven ernaar dat onze gemeente 10% groenblauwe dooradering heeft in het buitengebied in 2050 (10% GBDA)
- Wij voeren de natuurbeheerplannen in Natura 2000-gebieden uit (N2000)
- We zien natuurinclusief bouwen als kans voor al onze bouwprojecten (natuurinclusief bouwen)
- Onze gemeente is een geschikte plek voor onze 13 gidssoorten om in te leven, nu en in de toekomst (leefgebieden behouden)

Om ervoor te zorgen dat we al deze ambities en doelen ook daadwerkelijk waar kunnen maken, werken we met uitgangspunten:

- Verbind en vergroot leefgebieden
- Behoud en creëer variatie en overgangen
- Beperk verstoringen
- Gebruik zoveel mogelijk inheemse bomen, struiken en planten
- Bouw aan een biodiverse omgeving

Vanuit deze uitgangspunten werken we aan concrete acties, die bijdragen aan de ambities. In het biodiversiteitsplan zijn de uitgangspunten toegelicht.

2 Wat gaan we doen

In deze biodiversiteitsagenda vind je de acties die we als gemeente, samen met anderen, de komende jaren willen oppakken. Een actie kan bijvoorbeeld zijn: het doen van een onderzoek of het uitvoeren van een project op een specifieke plek in de gemeente. Voor zover mogelijk is er bij iedere actie aangegeven, wanneer we de actie gaan uitvoeren.

We werken op 3 sporen;

- Groen doen
acties om de biodiversiteit in de openbare ruimte, de natuurgebieden en andere eigendommen waar we eigenaar van zijn te vergroten.
- Groen voorschrijven
acties die betrekking hebben op beleid, wet- en regelgeving van de gemeente.
- Groen beleven
acties die onze inwoners en ondernemers stimuleren om keuzes te maken die leiden tot meer biodiversiteit.

2.1 Groen doen

Wensbeeld

De eigendommen van de gemeente en de openbare ruimte worden zo beheerd, dat de biodiversiteit versterkt wordt. De medewerkers die verantwoordelijk zijn voor het beheer zien en pakken kansen om de biodiversiteit te vergroten, zowel in de natuurgebieden van de gemeente, in de openbare ruimte en bij andere eigendommen van de gemeente.

Uitvoering

Acties die opgepakt worden vanuit de biodiversiteitsagenda	Draagt bij aan ambitie					Planning			
	N2000	3-30-300	10% GBDA	Natuurinclusief bouwen	Leefgebieden behouden	2025	2026	2027	2028
Cursussen voor beheerders van begraafplaatsen, sportterreinen etc. Met deze cursussen krijgen medewerkers de kennis om bij het beheer rekening te houden met biodiversiteit.		X			X	X	X		
Actualisatie van Groenbeleidsplan openbare ruimte In het Groenbeleidsplan openbare ruimte wordt uitgewerkt hoe we het groen in de openbare ruimte gaan beheren.		XX	X		X	X	X		
Actualisatie van bosbeleidsplan De huidige bosvisie loopt tot 2026. Deze visie wordt tijdig geactualiseerd.	XX				X		X		

We zorgen ervoor dat, op de grond die we zelf beheren, maatregelen die biodiversiteit versterken wordt opgenomen in beleid en regelgeving, zoals:

- *Recreatiezonering onderzoek en uitvoeren*; De recreatiezonering is één van de natuurherstelprogramma's van het natuurbeheerplan Veluwe. Er worden maatregelen genomen om dagrecreanten te stimuleren om in bepaalde gebieden te blijven, zodat andere gebieden minder verstoord worden.
- *Natuurbeheerplan N2000 Veluwe uitvoeren op ons eigendom*; Voor N2000 gebied Veluwe is een natuurbeheerplan en 5 herstelprogramma's opgesteld; "beken", "bossen", "heiden en stuifzanden", "vennen en venen" en "recreatiezonering". De voorgestelde maatregelen uit de natuurherstelplannen die van toepassing zijn op het natuurgebied van de gemeente worden uitgevoerd.

2.2 Groen voorschrijven

Wensbeeld

De medewerkers van de gemeente dragen bij aan versterking van de biodiversiteit en proberen inwoners hierover te adviseren bij nieuwe plannen, maar ook door het opnemen van regels en randvoorwaarden in de verschillende beleidstukken.

Uitvoering

Acties die opgepakt worden vanuit de biodiversiteitsagenda	Draagt bij aan ambitie					Planning			
	N2000	3-30-300	10% GBDA	Natuurinclusief bouwen	Leefgebieden behouden	2025	2026	2027	2028
Actualiseren kapvergunning De eisen waaraan iemand moet voldoen om een kapvergunning te krijgen worden herzien. Er wordt ingezet op herplant van inheemse bomen die passen op de locatie. Hiervoor wordt een brochure opgesteld.		XX	X		X	X	X		
Bomenbeleidsplan In een bomenbeleidsplan worden alle (monumentale) bomen in de gemeente vastgelegd, zowel in de openbare ruimte als daarbuiten. In het bomenbeleidsplan wordt ook gekeken naar de vitaliteit en hoe de vitaliteit verbeterd kan worden.		XX	X		X		X	X	

We zorgen ervoor dat maatregelen die biodiversiteit versterken opgenomen worden in beleid en regelgeving van de gemeente, zoals:

- *Beleidsontwikkeling grond*; In de nota grond wordt beschreven, hoe we omgaan met ons eigendom. Biodiversiteit wordt hierin opgenomen. Een belangrijk onderdeel is snippergroen, dit biedt kansen voor biodiversiteit.
- *Herzien uitnodigingskader zon en wind*; Het uitnodigingskader zon en wind biedt goede mogelijkheden om biodiversiteit als randvoorwaarde mee te nemen in ontwikkelingen voor zon en wind. In het herzien van het uitnodigingskader wordt opgenomen hoe de biodiversiteit versterkt kan worden bij aanleg van windmolens en zonnepanelen.
- *Compensatieplan natuurvriendelijk isoleren en soortenmanagementplan*, De gemeente laat onderzoek doen en treft voorzieningen, zodat een bewoner (in de bebouwde kom) die wil isoleren geen onderzoek hoeft te doen of een ontheffingsaanvraag moet indienen bij de provincie.
- *Integraal Beleid Openbare Ruimte (IBOR)*; Het IBOR beschrijft het beheer van de openbare ruimte. Biodiversiteit en klimaatadaptatie worden onderdeel van dit document. Voor uitvoering van werkzaamheden worden inrichtingseisen opgesteld, dit is een uitwerking van het IBOR.

- *Beleidsontwikkeling functieverandering agrarische bebouwing*; In het functieveranderingsbeleid voor agrarische bebouwing wordt biodiversiteit een belangrijk thema. Dit biedt mogelijkheden om biodiversiteit in het landelijk gebied te vergroten.
- *Beleidsontwikkeling bedrijventerreinen*; Voor de bedrijventerreinen komt nieuw beleid. Biodiversiteit wordt onderdeel van dit nieuwe beleid.

CONCEPT

2.3 Groen beleven

Wensbeeld

Iedereen weet waarom het vergroten van de biodiversiteit belangrijk is en draagt een steentje bij. Door mensen mee te nemen, informatie met elkaar te delen en met elkaar in gesprek te gaan, willen we iedereen aanzetten om mee te doen. Dit kan de gemeente niet alleen, dus werken we samen met vele inwoners en instanties, die allemaal hun steentje bijdragen aan het verhaal van een natuurinclusieve samenleving. De gemeente stimuleert acties die de biodiversiteit op het eigendom van inwoners vergroot.

Voor groen beleven gaan we er vanuit dat er veel enthousiasme bij onze inwoners is om activiteiten te organiseren die bijdragen aan bewustwording, maar ook aan het daadwerkelijk nemen van maatregelen om de biodiversiteit te vergroten. Bij het opstellen van de biodiversiteitsagenda hebben we een heleboel vrijwilligersorganisaties gevraagd mee te denken. In de bijlage We gaan er vanuit dat er een groep vrijwilligers ontstaat die dit wil oppakken, we noemen hen de groencoaches. Met deze groep wil de gemeente afspraken maken over de activiteiten. De gemeente kan ondersteunen in de communicatie en andere praktische zaken. Indien nodig kan de gemeente op basis van een opdracht of subsidie aan deze groep een financiële bijdrage leveren als de activiteit direct bijdraagt aan de biodiversiteitsdoelen.

Verder willen we partijen, zoals Stichting Landschapsbeheer Gelderland, Boerennatuur Veluwe en Vereniging Nederlands Cultuurlandschap, projecten laten uitvoeren om biodiversiteit bij particulieren te versterken. Deze organisaties stimuleren inwoners om bomen en struiken te planten, landschapselementen aan te leggen en deze ook te beheren. In veel gevallen kan dit gefinancierd worden uit subsidies en door een bijdrage van de particulieren. Indien nodig kan de gemeente ook een financiële bijdrage leveren.

Hieronder staan enkele projecten die, bij voldoende enthousiasme, uitgevoerd kunnen worden.

Actie	Draagt bij aan ambitie					Planning			
	N2000	3-30-300	10% GBDA	Natuurinclusief bouwen	Leefgebieden behouden	2025	2026	2027	2028
groencoaches netwerk Een groep vrijwillige groencoaches adviseert en helpt inwoners die hun tuin meer biodivers willen inrichten					X	X	X	X	X

Monitoring door vrijwilligers Vrijwilligers helpen de gemeente bij de monitoring met inventarisaties van gidssoorten.						X	X	X	X
Boomspiegeltuintjes Stimuleren van inwoners om de boomspiegels of kleine plantsoenen in de openbare ruimte in te zaaien of te beplanten met inheemse planten.					X	X			
Aanplant groen in het buitengebied Inwoners en ondernemers in het buitengebied worden gestimuleerd om bomen en struiken aan te planten en kruidenrijke randen aan te leggen. In samenwerking met Landschapsbeheer Gelderland en/of Boerennatuur Veluwe			XX		X		X	X	X
Andere ideeën van initiatiefnemers die bijdragen aan de ambities									

2.4 Communicatie

Een belangrijk onderdeel is communicatie. Naast communicatie die specifiek samenhangt met bepaalde acties, willen we ook regelmatig biodiversiteit onder de aandacht brengen.

- We benoemen als gemeente een biodiversiteitsambassadeur die biodiversiteit onder de aandacht brengt. Bijvoorbeeld met columns in de Schaapskooi, door het organiseren van of aanwezig zijn bij activiteiten en knelpunten door te geven aan de gemeente. De rol van biodiversiteitsambassadeur is vrijwillig, vergelijkbaar met de rol van klimaatburgemeester.
- We starten met een maandelijks artikel op de gemeentepagina, waarin we vertellen wat we in het bos en openbare ruimte doen om de biodiversiteit te vergroten. Dit kunnen we aanvullen met praktische tips die inwoners zelf kunnen toepassen.
- We plaatsen tijdelijke informatieborden met informatie over beheer van het openbaar groen, als er wijzigingen in het beheer zijn.
- We organiseren jaarlijks een excursie met een specifiek onderwerp voor vrijwilligers van diverse organisaties, die zich inzetten voor biodiversiteit.

2.5 Personeel

Om uitvoering te kunnen geven aan deze acties is voldoende personele inzet nodig, zowel op beleidsmatig als uitvoerend niveau. Met name op beleidsmatig niveau is er geen formatieruimte beschikbaar. Dit wordt meegenomen in het plan voor de afdeling (basis op orde ROW).

Bijlage 1 Ideeënlijst

Bij het opstellen van de biodiversiteitsagenda in 2024 zijn door verschillende mensen ideeën geopperd om de biodiversiteit te verbeteren. De ideeën zijn hieronder weergegeven. Op basis van deze ideeën is een keuze gemaakt wat in de periode 2025-2028 uitgevoerd wordt.

- Groene schoolpleinen (subsidie)
- SMP (Soorten management Plan)
- Heggen i.p.v. prikkeldraad
- Bescherming bestaande landschapselementen
- Folder bij besluit kapvergunning
- Functieveranderingsbeleid VAB
- Herinrichting gemeentetuin (gemeentekantoor en raadhuis)
- Groenvisie openbare ruimte
- Toetsingskader Landschappelijke inpassing
- Herzien kwaliteitseisen openbare ruimte (LIOR)
- Aanpakken invasieve exoten
- Week van de biodiversiteit
- Biodiversiteitsmarkt
- Herzien regels kapvergunning
- Nota grond 2024 e.v.
- Gemeenschappelijke moestuin
- Cursus Ecologie op sportparken
- Opstellen biodiversiteitsplannen
- 1001 ha kruidenrijk grasland
- Toetsingskader natuurinclusieve leefomgeving
- Groenstroken bij ondergrondse afvalcontainers
- Groen en landschap in het Omgevingsplan
- Uitvoering Groenfonds Hoornerveen
- Onderzoek natuurinclusief vastgoed Gemeente
- Onderzoek potentie rood-voor-groen
- Cursus Ecologie op begraafplaatsen
- Inventarisatie waardevolle bomen
- Inventarisatie waardevolle landschapselementen
- Gebruik Basiskwaliteit Natuur (BKN)
- Speelruimteplan
- Akkerranden, bloemrijke bermen
- Groen op bedrijventerreinen
- Overzicht van kabels en leidingen t.b.v. bepalen locaties beplanting bomen
- Geboortebomenbos (schenk een geborene een boom die geplant kan worden in een geboortebomenbos)
- Bomenfonds / groenfonds (budget van ontwikkelingen die zelf onvoldoende groen realiseren voor openbaar groen)
- Jaarlijks excursie in natuur met uitleg natuurbeheer voor specialisten (KNNV, raad)
- Tegelwippen
- Toets op ledlampen op sportterreinen
- Tuinencompetitie
- Groenscan op wijkniveau (dorpendeal)
- Beheerder van landschap en landschapselementen ondersteunen (ook financieel, subsidies)
- Laagdrempelig informeren (columns etc. b.v. input voor biodiversiteitsambassadeur voor maandelijks column)

- Biodiversiteitscoaches, opleiding, begeleiding van de werkgroep door iemand van de gemeente, ontwikkelen info materiaal (postcodeloterij buurtfonds)
- Groen kenniscentrum stedelijk gebied
- Wat kunnen we doen om de biodiversiteit van beken en sprengen in bezit van de gemeente Heerde te verbeteren ?
- N2000 beleid uitvoeren op eigen natuurterreinen en dit vertellen
- Adoptie van groen
- Gebruik de NDFF om alert te zijn op instandhouden van bijzondere soorten
- Informatieborden in openbaar groen
- Webpagina biodiversiteit (inclusief samenwerkingspartners)
- Jeneverbes vrijzetten
- Bosverjonging / faunabeheer
- Vrijmaken sprengkoppen
- Uitwerken recreatiezonering
- Bosrandbeheer/ bospaden
- Dood hout
- Communicatie over werkzaamheden ten behoeve van versterken biodiversiteit
- In kaart brengen invasieve soorten
- Samenwerken met waterschap
- Wadi's, nieuwbouwwijken natuurinclusiever aanleggen
- voorkom eutrofiëring van de bermen, maaien na afzetten en afvoeren maaisel: maaibeleid => minder klepelen => meer verschralen
- Ecologische linten langs landerijen en b.v. Kanaaldijk
- kleinschaliger landschap => hagen behouden en stimuleren
- In groter gebied agrarisch natuurbeheer uitvoeren
- Schooltuintjes / openbare moestuin op Vosbergen zijn ze mee bezig maar missen nog coördinator, Misschien link met SLG
- Begroeiing op agrarische grond (groen blauwe dooradering)
- Communicatie, b.v. ruim je tuin op in voorjaar i.p.v. najaar
- In bebouwde kom minder steriel (niet alle kronen vergelijkbaar)
- Oude esgronden, vaak bij agrariërs / waterschap, kun je daar wat mee ?
- Samenwerken, landgoedwerkgroepen, waterschap agrariërs mensen onderdeel maken van het verhaal
- Jaarlijkse inhoudelijke bijeenkomst met verenigingen (externe klankbordgroep)
- Invasieve exoten aanpakken
- Inheemse boomsoorten die tegen droogte kunnen na aanplant beschermen tegen vraat
- Snelheid op wegen verlagen/afdwingen (Groteweg
- Heide op de landgoederen verbeteren (Winfried, Groot Stokkert)
- Bomenvisie, wat zijn waardevolle bomen in de gemeente
- Zadenbibliotheek, <https://zadenbibliotheeknederland.nl/>
- Eigen kwekerij voor aanvulling van grotere bomen
- Biologische kwekerij inheemse planten
- Egelopvang, incl. voorlichtingscentrum (mensen met afstand tot de arbeidsmarkt)
- Adoptie van openbaar groen door omwonenden (antwoord geeft aan dat dit mogelijk is)
- Meer kruidenrijke vegetatie in wadi's, graspercelen, stroken in de wijken en langs het Apeldoorns kanaal
- Ander maaibeheer
- Stimuleer particulieren en ondernemers om hun erf en tuin te vergroenen, ondersteuning ontwerp passend in landschap en inheemse, weghalen tegels
- Windmolens passen niet in gebieden waar weidevogels en wespddieven vliegen.
- Samenhang in beheer van gemeente, landgoedeigenaren, terreinbeheerders en waterschap
- De dijk langs het Apeldoorns kanaal ontwikkelen als ecologisch lint

- Tegengaan Gifgebruik in Landbouw
- Uitsluiten bloementeelt als agrarisch gewas
- Tegeltaxi, ophalen en afvoeren tegels onder voorwaarde van niet opnieuw betegelen
- Boomspiegeltuintjes

CONCEPT

Bijlage 2 Organisaties die bijgedragen hebben aan biodiversiteitsagenda

- Agrarische sector
- Bekenstichting
- Bijenvereniging
- Biodiversiteitsambassadeur
- BoerenNatuur Veluwe
- Dorpsraad Wapenveld
- Fruitboombrigade / hoogstambrigade
- Groei en Bloei afdeling NoordVeluwe
- IVN
- Klankbordgroep Veessen
- KNNV
- Landgoed Vosbergen
- Stichting Landschapsbeheer Gelderland
- Triada
- Vrienden van Meurspark
- Vrieze's Erfgoed
- Waterschap Vallei & Veluwe
- WBE IJsselvallei
- WBE Noord Oost Veluwe